

P6_TA(2005)0218

Yhteisön taloudellisten etujen suojaaminen ja petostentorjunta

Euroopan parlamentin päätöslauselma yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta ja petostentorjunnasta (2004/2198(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon päätöslauselmansa aikaisemmista komission ja Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) vuosikertomuksista,
- ottaa huomioon komission vuosikertomuksen yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta ja petostentorjunnasta (KOM(2004)0573) sekä liitteet (SEC(2004)1058, SEC(2004)1059),
- ottaa huomioon komission tiedonannon "Yhteisöjen taloudellisten etujen suojaaminen, petostentorjunta, toimintasuunnitelma 2004–2005" (KOM(2004)0544),
- ottaa huomioon OLAFin kertomuksen kesäkuuhun 2004 päättyvältä toimintavuodelta¹,
- ottaa huomioon OLAFin valvontakomitean² kertomuksen toimintakaudelta kesäkuu 2003–heinäkuu 2004,
- ottaa huomioon Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen varainhoitovuodelta 2003³,
- ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 276 artiklan 3 kohdan ja 280 artiklan 5 kohdan,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 45 artiklan,
- ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön sekä maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan ja aluekehitysvaliokunnan lausunnot (A6-0151/2005),

Ilmoitettujen säännönvastaisuuksien ja petosten laajuus

1. toteaa, että jäsenvaltiot ilmoittivat vuonna 2003 omien varojen, maatalousmenojen ja rakennepoliittisten toimien alalla tapahtuneiden säännönvastaisuuksien ja petosten arvoksi yhteensä 922 miljoonan euroa, joka voidaan jäsenvaltioiden Brysseliin toimittamien tietojen mukaan jakaa seuraavasti:
 - omat varat: 269,9 miljoonaa euroa (vuosi 2002: 341,9 miljoonaa euroa),
 - EMOTR-takuu: 169,7 miljoonaa euroa (vuosi 2002: 198,1 miljoonaa euroa),

¹ http://europa.eu.int/comm/anti_fraud/reports/olaf/2003-2004/en2.pdf.

² Asiakirja toimitettiin valiokunnan sihteeristölle sähköisesti ja on luettavissa ranskan kielellä OLAFin www-sivustossa.

³ EUVL C 293, 30.11.2004, s. 1.

- rakennepoliittiset toimet: 482,2 miljoonaa euroa (vuosi 2002: 614,1 miljoonaa euroa);
- 2. toteaa, että taloudellisten vahinkojen kokonaismääräksi vuonna 2002 on ilmoitettu yhteensä 1,15 miljardia euroa ja siten määrä on korkeampi kuin vuonna 2003; muistuttaa, että tällaisia heilahteluja vahinkojen kokonaismäärässä eri vuosina ei saa yliarvioida, ja niihin voivat vaikuttaa monet tekijät;
- 3. korostaa, että taloudellisten vahinkojen määrä EMOTR:n alalla on pitkällä aikavälillä selkeästi laskeva, kun taas rakennerahastojen alalla esiintyy voimakasta nousua, niinpä esimerkiksi vuonna 2000 EMOTR:n alalla ilmoitettu summa oli vielä 474,6 miljoonaa euroa, kun taas rakennerahastoissa vuonna 2000 vain 114,3 miljoonaa euroa; tällä välin kummankin alan suhteellinen merkitys petostilastoissa on kääntynyt lähes päinvastaiseksi;
- 4. kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan tarvittavat toimet parantaakseen rakennerahastojen valvonta- ja hallintojärjestelmiä ja varmistakseen, että petosten riski vähenee merkittävästi ja että asetuksen (EY) N:o 1681/94¹ säännöksiä sovelletaan täysimääräisesti, erityisesti mitä tulee oikea-aikaista, selkeää ja täydellistä tiedoksiantoa koskevaan menettelyyn;
- 5. toteaa, että OLAF on rekisteröinyt kertomuskaudella 637 uutta tapausta ja kaikkien tapausten, joiden tutkimukset olivat käynnissä 30. kesäkuuta 2004, talousvaikutukset arvioidaan 1,37 miljardiksi euroksi;
- 6. toteaa lisäksi, että kertomuskauden (heinäkuu 2003–kesäkuu 2004) lopussa OLAFin tutkittavana olleiden kaikkien tapausten yhteissumma oli 1,76 miljardia euroa²;
- 7. toteaa, että OLAFin toimintakauden lopulla käynnissä oli 55 tutkimusta uusissa jäsen- ja ehdokasvaltioissa, ja tutkimukset koskivat ennen kaikkea ulkoista apua, tupakkaa ja maataloutta; korostaa tässä yhteydessä petostentorjunnan koordinoitijärjestelmän (AFCOS) hyödyllisyyttä;
- 8. pahoittelee, että komission ja OLAFin esittämien kertomusten vertailukelpoisuus on tähän asti ollut puutteellista ja pitää nyt suunniteltua raportointijaksojen yhdenmukaistamista tervetulleena;

Liikaa tai virheellisesti maksettujen määrärahojen takaisinperintä

- 9. muistuttaa, että omien varojen, maatalousmenojen ja rakennepoliittisten toimenpiteiden alalla on perittävä vuodelta 2003 ja aikaisemmilta vuosilta takaisin yhteensä 3 miljardia euroa¹;

¹ Komission asetus (EY) N:o 1681/94, annettu 11. heinäkuuta 1994, rakennepoliitiikan rahoituksen epäsäännönmukaisuuksista ja aiheettomasti maksettujen summien takaisinperinnästä sekä tätä alaa koskevan tiedotusjärjestelmän perustamisesta (EYVL L 178, 12.7.1994, s. 43).

² OLAFin ja sitä edeltävien organisaatioiden tutkimien tapausten taloudelliset tappiot arvioidaan 5,34 miljardiksi euroksi (katso SEC(2004)1370, liite II).

10. toivoo, että petostyyppejä ja havaitsemismenetelmiä koskevia määritelmiä yksinkertaistetaan; kehottaa komissiota ja OLAFia sopimaan maatalousalan työnjaosta siten, että jatkossa OLAF vastaa tutkinnasta ja maatalouden pääosasto takaisinperinnästä;
11. muistuttaa samoin Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksesta 3/2004 yhteisen maatalouspolitiikan säännönvastaisten maksujen takaisinperinnästä²: vuoden 1971 ja syyskuun 2004 välillä alalla on sen mukaan ilmoitettuja säännönvastaisuuksia 3,1 miljardin euron arvosta, 626 miljoonaa euroa (20,2 %) on peritty takaisin tuen vastaanottajilta, 156 miljoonaa euroa (5 %) oli perittävä EMOTR:lta ja 144 miljoonaa euroa (4,6 %) jäsenvaltioilta, ja perittäväksi jäi vielä 2,2 miljardia euroa (70 %);
12. korostaa jäsenvaltioiden ensisijaista vastuuta menetettyjen budjettivarojen nopeasta ja tehokkaasta takaisinperinnästä; pahoittelee, että jäsenvaltiot ovat tähän mennessä riittämättömässä määrin noudattaneet niillä asiassa olevaa vastuuta ja erityisesti täyttäneet niillä komissioon nähden olevan raportointivelvollisuuden vain osittain;
13. pitää myönteisenä perintätyöryhmän toimintaa maatalousalan saatavien käsittelemiseksi: ryhmän oli maaliskuuhun 2005 mennessä määrää käsitellä 4000 tapausta; on tässä yhteydessä kiitollinen Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksesta nro 3/2004 yhteisen maatalouspolitiikan säännönvastaisten maksujen takaisinperinnästä;
14. kiittää edistystä, jonka perintätyöryhmä on tällä välin saavuttanut: on todettu, että 2,18 miljardista eurosta 812 miljoonaa euroa on jäädytetty oikeustoimien takia, ja jäsenvaltiot pitivät 247 miljoonan euron tappioita peruuttamattomina (esimerkiksi konkurssin takia), mistä seuraa, että tällä hetkellä olisi perittävä takaisin 1,12 miljardia euroa;
15. pitää myönteisenä, että yksittäistapausten konkreettisen tutkinnan avulla takaisinperittävä summa saatiin supistettua 1,12 miljardista eurosta 765 miljoonaan euroon (esimerkiksi päällekkäiset maininnat poistamalla);
16. toteaa, että työryhmän analyysin mukaan mainitusta 765 miljoonasta eurosta EMOTR:n osuus on 115 miljoonaa euroa ja jäsenvaltioiden osuus 650 miljoonaa euroa; asiasta on jo ilmoitettu jäsenvaltioille kirjeitse;
17. arvostelee, että usein valtioilla, joiden ilmoitetut säännönvastaisuudet osoittavat suurimpia vahinkoja (2003: Espanja 112 367 457 euroa, Italia 16 896 556 euroa ja Ranska 12 221 826 euroa), myös takaisinperintäerät ovat vähäisimmät (2003: Espanja 4,9 %, Italia 13,9 % ja Ranska 15,6 %), vientituissa Espanja vastaa lähes 50 prosentista vahingoista (2003: 8 694 350 euroa yhteensä 17 514 557 eurosta) mutta on perinyt takaisin vain 9,3 prosenttia;

¹ OLAFin Case Management System osoittaa, että vuosina 1999–2004 perittiin takaisin 100 miljoonaa euroa. Se vastaa 1,87 prosenttia saman ajanjakson tappioista, jotka arvioidaan 5,34 miljardiksi euroksi.

² EUVL C 269, 4.11.2004, s. 1.

18. toivoo, että työryhmä, joka perustettiin vuonna 2003 tutkimaan vuotta 1999 edeltävät tapaukset, auttaa selvittämään osan saamattomista maksuista;
19. muistuttaa jälleen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä¹: tuomioistuin vaati jo tuomiossaan 11. lokakuuta 1990 (oikeustapaus C-34/89, Italian tasavalta/komissio)² jäsenvaltioita noudattamaan huolellisuusvelvollisuutta;
20. katsoo, että säännönvastaisten maksujen perimättä jättäminen neljän vuoden kuluessa (hallintotoimenpiteillä) tai kahdeksan vuoden kuluessa (oikeusteitse) rikkoo törkeästi huolellisuusvelvoitetta; katsoo, että kyseisen valtion olisi oltava velvollinen maksamaan velka itse; katsoo, että tällä tavalla jäsenvaltioita voitaisiin rohkaista ottamaan vastuu varhaisessa vaiheessa ja korjaamaan virheitä ennakoiden; tällainen menettely helpottaisi myös parlamentille tilivelvollisen komission työskentelyä; pitää siksi myönteisenä komission tämänsuuntaisia ehdotuksia³;
21. pitää myönteisenä myös komission aietta parantaa "mustan listan" järjestelmää; kehottaa komissiota tutkimaan kaikki mahdollisuudet, jotta tästä välineestä voidaan muokata tehokas petosten torjunnan vastainen väline ja tarvittaessa ulottaa sen soveltaminen maatalousalan ulkopuolelle; toteaa, että Saksa, Ranska, Itävalta, Alankomaat, Espanja ja Yhdistynyt kuningaskunta hyödyntävät jo tätä mahdollisuutta;
22. toistaa pyyntönsä komissiolle, että se laatisi kertomuksen "mustan listan" heikkouksista (neuvoston asetus (EY) N:o 1469/95, annettu 22. kesäkuuta 1995, eräiden EMOTR:n tukiosastosta rahoitettujen toimien edunsaajien osalta toteutettavista toimenpiteistä⁴);
23. toivoo, että tämän kertomuksen pohjalta syntyisi keskustelua siitä, tulisiko "mustan listan" järjestelmää muuttaa huomattavasti vai olisiko se korvattava tehokkaammalla välineellä;
24. on huolestunut siitä, että osa jäsenvaltioista, erityisesti Saksa, Ranska ja Espanja, eivät noudata velvollisuuttaan säädettyihin määräaikoihin mennessä; toteaa, että 90 prosenttia tapauksista välitetään komissiolle vasta kahden vuoden sisällä, mikä vaikeuttaa väärin perustein maksettujen maksujen takaisinperintää;
25. viittaa siihen, että OLAFin uusimmasta kertomuksesta käy ilmi tutkijoiden arvioivan kaikkien OLAFin viiden viime vuoden aikana tutkimien tapauksien yhteenlasketuksi summaksi 5,34 miljardia euroa; toteaa, että siitä on tähän mennessä voitu periä takaisin noin 100 miljoonaa euroa, mikä vastaa vain 1,87 prosenttia arvioidusta summasta; vaatii OLAFilta analyysia syistä alhaiseen takaisinperintäosuuteen viraston käsittelemissä tapauksissa;

Petokset väärennetyllä voilla

¹ Katso yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta ja petoksantorjunnasta (vuosikertomus 2002) 30. maaliskuuta 2004 annetun päätöslauselman 22 kohta (EUVL C 103 E, 29.4.2004, s. 435).

² Kok. 1990, I-3603.

³ KOM(2004)0489.

⁴ EYVL L 145, 29.6.1995, s. 1.

26. muistuttaa, että vuonna 1999 paljastuneen niin sanotun Italburro-tapauksen (väärrennetty voi) yhteisölle aiheuttamat taloudelliset vahingot ovat yli 100 miljoonaa euroa; on huolestunut siitä, että tähän mennessä vain alle 10 prosenttia arviolta 100 miljoonan euron vahingosta on peritty takaisin jäsenvaltioilta (Belgia, Saksa, Ranska); katsoo, että kyseessä voi olla vakava huolellisuusvelvollisuuden laiminlyönti jäsenvaltioiden taholta;
27. arvostelee sitä, että vielääkään ei ole saatu selvyyttä väärennetyn voim mahdollisesti aiheuttamista terveysriskeistä; palauttaa mieleen, että väärennös paljastui oikeastaan vahingossa mafia-murhia koskevien tutkimusten yhteydessä, mutta ilmeisestikään mitään rutiinitarkastuksia ei ollut tämänkaltaisten manipulaatioiden estämiseksi; odottaa komissiolta ehdotuksia siitä, miten elintarvikkeiden väärennöksillä aiheutetut terveysriskit voidaan torjua tehokkaasti;
28. kehottaa komissiota esittämään 31. lokakuuta 2005 mennessä kertomuksen, jossa annetaan rikosoikeudellisia menettelyjä ja takaisinperintämenettelyjä sekä mahdollisesti syntyneitä terveysriskejä koskeva selvitys ja esitetään lisäksi ehdotuksia elintarvikkeväärännösten aiheuttamien terveysriskien vähentämiseksi; muistuttaa, että jäsenvaltiot kieltäytyivät paljastamasta tietoja komissiolle tapauksen paljastuessa vuonna 2000;
29. panee hämmästyneenä merkille, että Saksan liittotasavallan viranomaiset ovat esittäneet kyseisille yrityksille ainoastaan 141 737 euron suuruisen takaisinmaksuvaatimuksen, jota yritykset kuitenkin vastustavat, ja että Belgian ja Ranskan syyttäv viranomaiset eivät ole viiden vuoden kuluttua edes käynnistäneet rikosoikeudellista menettelyä;

Tupakan salakuljetuksen torjunta

30. toteaa, että jäsenvaltioiden arvioiden mukaan vuonna 2003 ansaittiin tupakan salakuljetuksen takia omia varoja noin 200 miljoonaa euroa vähemmän ja että kokonaisvahingot ovat vielä paljon suuremmat;
31. pitää tässä yhteydessä myönteisenä erityisesti tupakan salakuljetuksen torjuntaa koskevaa sopimusta komission (yhdessä Belgian, Saksan, Kreikan, Espanjan, Ranskan, Italian, Luxemburgin, Alankomaiden, Portugalin ja Suomen kanssa) ja Philip Morris Internationalin (PMI) välillä; on erittäin ilahtunut siitä, miten komissio on tehnyt yhteistyötä OLAFin kanssa, ja kiittää OLAFin työryhmää sen ratkaisevasta operationaalisesta tuesta savukkeiden salakuljetuksen torjunnassa; toteaa, että sopimuksessa määrätään toimenpiteistä tupakan salakuljetuksen torjumiseksi pitkällä aikavälillä sekä yhteisön ja yrityksen kiistojen sopimisesta; toteaa lisäksi, että PMI maksaa yhteisölle ja jäsenvaltioille 12 vuoden aikana noin 1,25 miljardia Yhdysvaltain dollaria; kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota luomaan näillä rahoilla toimia savukkeiden salakuljetuksen estämiseksi ja torjumiseksi sekä toimia väärännösten estämiseksi; kehottaa komissiota tekemään ehdotuksia näiden tulojen käytöstä ja esittämään tarvittaessa alustavan lisätalousarvioesityksen ja ehdotuksia oikeusperustaksi;
32. pitää myönteisenä, että myös Irlanti, Malta ja Itävalta ovat liittyneet sopimukseen; kehottaa kaikkia muita jäsenvaltioita liittymään sopimukseen; kehottaa komissiota pyrkimään sopimukseen myös muiden savukevalmistajien kanssa; katsoo, että

jäsenvaltioiden olisi pidättäydyttävä omista sopimuksista valmistajien kanssa, koska komissiolla on paremmat neuvotteluasemat;

33. varoittaa siitä, että nouseva tupakkaverot johtaa toisaalta kuluttajien käyttäytymisen muutokseen (esimerkiksi halpatuotteiden suuntaan) ja toisaalta korkea tupakan verokanta antaa lisäkannustimen rikolliseen toimintaan (esimerkiksi salakuljetukseen tai savukkeiden väärentämiseen);
34. toteaa, että laiton pienkauppa (ennen kaikkea väärennetyillä savukkeilla) kasvaa, ja sen torjuminen on vaikeaa;
35. muistuttaa, että tupakan salakuljettajien käyttämiä reittejä voivat käyttää myös huumeiden ja muiden tavaroiden salakuljettajat;
36. varoittaa, että tupakan hintaero vanhojen ja uusien jäsenvaltioiden välillä tekee salakuljetuksesta houkuttelevaa, vaikka yksityisille matkailijoille onkin asetettu siirtymäajaksi määrällisiä rajoituksia tupakkatuotteiden tuonnille uusista vanhoihin jäsenvaltioihin, mutta henkilöitä ja ajoneuvoja voidaan tarkastaa vain pistokokein;
37. pitää siksi välttämättömänä sekä jäsenvaltioiden viranomaisten keskinäisen avunannon ja tiedonvaihdon että maailmanlaajuisen tiedonvaihdon kehittämistä; katsoo lisäksi, että on täytettävä henkilöstövajaus tullirikkomusten tutkintayksiköissä ja vahvistettava tullitoimipaikkoja liikkuvilla yksiköillä, jotka jäsenvaltiot voivat rahoittaa PMI-sopimuksesta saatavilla varoilla;
38. panee pahoitellen merkille, että jäsenvaltioiden viranomaiset eivät välitä OLAFille tietoaan väärennetyistä savukkeista ja salakuljetuksen keskusten (esim. Kaakkois-Aasia) kautta tapahtuvasta salakuljetustoiminnasta; kehottaa jäsenvaltioita tutkimaan perustamissopimuksen 280 artiklan pohjalta, miten tällaiset tiedot voitaisiin asettaa helposti OLAFin saataville hallinnollisen yhteistyön kautta; pyytää tilintarkastustuomioistuimelta pikaista kannanottoa OLAFin ja jäsenvaltioiden hallinnollisen yhteistyön parantamista koskevaan ehdotukseen; pyytää tässä yhteydessä myös tutkimaan, olisiko eduksi, jos salakuljetuksen keskusten valvontaa varten perustettaisiin oma OLAF-toimipiste;
39. muistuttaa, että tähänastiset kokemukset yhteisistä tullioperaatioista ovat tehneet selviksi jäsenvaltioiden toimipaikkojen tiiviimmän yhteistyön edut; suosittelee kyseisen yhteistyön vakiinnuttamista pysyvien työryhmien muodossa ja Europolin ottamista tiiviimmin mukaan tämän tyyppisen järjestäytyneen kansainvälisen rikollisuuden torjuntaan;
40. kehottaa komissiota lisäksi tutkimaan, voitaisiinko ulkorajoilla tapahtuvaa operatiivista yhteistyötä hallinnoivan Euroopan unionin viraston tehtäviin sisällyttää myös tullitarkastukset;

Yhteistyö Sveitsin kanssa

41. pitää myönteisenä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja Sveitsin valaliiton välistä sopimusta petosten torjumiseksi¹; antaa tunnustusta kaikille, OLAF mukaan luettuna, jotka osallistuivat sopimuksen tekemiseen; toteaa, että sopimuksen määräykset kattavat monia seikkoja, jotka sisältyvät yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevan yleissopimuksen toiseen pöytäkirjaan, erityisesti avunantoa, tarkastusta, takavarikointia ja perintää koskevat määräykset; ilmaisee tyytymättömyytensä siihen, että kolme vanhaa jäsenvaltiota – Italia, Luxemburg ja Itävalta – ei ole vielä ratifioinut tätä vuodelta 1997 peräisin olevaa pöytäkirjaa;
42. vaatii Tšekin tasavaltaa, Kyprosta, Latviaa, Unkaria, Maltaa, Puolaa ja Sloveniaa ratifioimaan pikaisesti kyseisen pöytäkirjan, kuten Viro (3. helmikuuta 2005), Liettua (28. toukokuuta 2004) ja Slovakia (30. syyskuuta 2004) ovat tehneet;
43. pyrkii tässä yhteydessä saamaan nopeasti hyväksytyksi komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta yhteisön taloudellisten etujen suojaamisessa petoksilta ja muulta laittomalta toiminnalta²;

Eurooppalaisen julkisen sektorin tehtävien siirtäminen yksityisille yrityksille

44. muistuttaa, että eri tapaukset, joissa yksityiset komission toimeksisaajat osittain vastaavien viranomaisten tietien ja näiden suostumuksella käyttivät rahoja väärin ja manipuloivat hankintamenettelyä (tapaus ECHO, tapaus MED), antoivat aiheutta lisätä jo vuoden 1998 lopussa seuraavan määräyksen varainhoitoasetukseen: "Komissio ja muut toimielimet eivät saa missään muodossa eikä millään perusteella siirtää ulkopuolisille yksiköille tai elimille sellaisia talousarvion toteuttamiseen liittyviä tehtäviä, jotka tarkoittavat Euroopan yhteisöille kuuluvien julkisten tehtävien hoitoa ja erityisesti siltä osin, kuin on kyse niiden toimivallasta sopimusten tekemiseen";³
45. pitää sopimattomana, että komissio hyväksyi kuitenkin marraskuussa 1999 rakennusurakka-, hankinta- ja palvelusopimuksia koskevat säännöt, jotka sallivat EU:n ulkopuolisten maiden kanssa tehtävän yhteistyön puitteissa käyttää niin sanottuja hankintatoimistoja, jotka järjestivät sitten tarjouspyyntöjä, allekirjoittivat sopimuksia ja suorittivat maksuja lopullisille edunsaajille;
46. odottaa, että komissio esittää 1. syyskuuta 2005 mennessä luettelon kaikista sopimuksista, jotka on tehty tällaisten hankintatoimistojen kanssa vuoden 2000 jälkeen, ja sisällyttää kyseiseen luetteloon myös tiedot sopimusten kestosta, niiden tekomenettelyistä sekä kulloistenkin maksujen suuruudesta;

OLAFin toiminnan prioriteetit ja näkymät

47. muistuttaa, että myös OLAFia koskee toissijaisuusperiaate eli vaatimus keskittyä aloille, joilla jäsenvaltioiden viranomaisilla ei ole toimivaltaa tai joilla ne eivät toimi riittävän tehokkaasti;

¹ KOM(2004)0559.

² KOM(2004)0509.

³ EYVL L 320, 28.11.1998, s. 1; katso myös EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1, 54 artiklan 1 kohta sekä 57 artiklan 1 kohta.

48. korostaa tätä taustaa vasten jälleen – OLAFin toimintaa toissijaisuusperiaatteen mukaisesti muilla operationaalisilla aloilla rajoittamatta – että etusijalle on asetettava tutkimukset toimielinten ja laitosten sisällä ja komission suoraan hallinnoimien menojen yhteydessä;
49. muistuttaa, että Euroopan perustuslakisopimuksen III-274 artiklassa määrätään, että unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien rikosten torjumiseksi voidaan Eurojustin pohjalta perustaa Euroopan syyttäjänvirasto;
50. korostaa, että tämä näkökulma on otettava huomioon OLAFin kehittämisestä käytävässä keskustelussa; odottaa komissiolta ja neuvostolta 31. joulukuuta 2005 mennessä konkreettisia ehdotuksia OLAFin tulevasta roolista suhteessa Euroopan syyttäjänvirastoon ja Eurojustiin;

OLAFin tutkimukset ja perusvapauksien suojeleminen

51. viittaa Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista 25. toukokuuta 1999 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 1073/1999¹ (jäljempänä "OLAF-asetus") johdanto-osan 10 kappaleen, jonka mukaan viraston tutkimuksissa on otettava täysimääräisesti huomioon ihmisoikeudet ja perusvapaudet;
52. kehottaa komissiota ja OLAFia kunnioittamaan täydellisesti lehdistönvapautta sellaisena kuin se on taattuna jäsenvaltioiden lainsäädännössä ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklassa, mukaan luettuna asiaan liittyvä toimittajien lähdesuojaa koskeva Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö;
53. panee huolestuneena merkille valvontakomitean arvion, jonka mukaan OLAFin itse laatimat tutkimuksia koskevat menettelysäännöt (OLAF Manual) eivät ehkä riitä takaamaan tutkimusten kohteena olevien henkilöiden oikeuksia ja että tutkimustulokset voivat olla vaarassa tulla hylätyiksi tuomioistuimessa; kehottaa siksi komissiota OLAFin tulevan uudistamisen yhteydessä esittämään vastaavia lainsäädäntöehdotuksia, joilla poistetaan nämä puutteet ja taataan sekä oikeusvarmuus että oikeussuoja;

OLAF ja Euroopan oikeusasiamies

54. korostaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen merkitystä yhteisön oikeuden täytäntöönpanossa ja tulkitsemisessa sekä EY:n perustamissopimuksen 255 artiklassa tarkoitettun tuomiovallan nojalla sekä Euroopan oikeusasiamiehen toiminnan merkitystä yhteisön toimielinten tai elinten toimintaan liittyvien hallinnollisten epäkohtien tunnistamisessa ja korjaamisessa;
55. panee merkille OLAFin pääjohtajan 8. maaliskuuta 2005 antaman lausunnon, jonka mukaan OLAF ei tapauksessa 2485/2004/GG katso voivansa noudattaa oikeusasiamiehen suositusluonnosta tai myöntää antaneensa vääriä ja harhaanjohtavia tietoja lausunnossa, jonka se esitti oikeusasiamiehelle tämän kantelua 1840/2002/GG koskevan tutkimuksen yhteydessä;

¹ EYVL L 136, 31.5.1999, s. 1.

56. odottaa, että komissio oikeusasiamiehen 12. toukokuuta 2005 antaman erityiskertomuksen ja parlamentin tulevan lausunnon saatuaan ryhtyy tarvittaviin toimiin vastuullisten henkilöiden saattamiseksi vastuuseen ja OLAFin uskottavuuden palauttamiseksi;

OLAFin uuden pääjohtajan nimittämismenettely

57. pitää myönteisenä komission päätöstä täyttää OLAFin pääjohtajan virka julkisella hakuilmoituksella Euroopan unionin virallisessa lehdessä, jotta valinta olisi asianmukainen ja uskottava ja jotta pääjohtajalle voidaan taata asianmukaiset toimivaltuudet ja riittävä uskottavuus;
58. ottaa huomioon komission (1691. kokouksessa) 22. helmikuuta 2005 tekemän päätöksen uskoa juoksevien asioiden hoito nykyiselle pääjohtajalle uuden pääjohtajan nimittämiseen saakka;
59. katsoo, että olisi ollut parempi, jos komissio olisi nimittänyt yhteisymmärryksessä parlamentin ja neuvoston kanssa väliaikaisen johtajan, jonka toimintavapaus ei olisi ollut rajoitettu; katsoo, että OLAF-asetukseen on lisättävä väliaikaisen johtajan nimitystä koskevia säännöksiä;
60. muistuttaa, että se vaati jo komission kertomuksesta Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) toiminnan arvioinnista 4. joulukuuta 2003 antamansa päätöslauselmansa 55 kohdassa¹ laittamaan OLAFin pääjohtajan viran ajoissa julkiseen hakuun ja että nykyinen viive johtuu yksinomaan komissiosta, joka viivytteli aivan liian kauan ennen tarvittavien menettelyvaiheiden vireille panemista;
61. pitää erittäin tärkeänä, ettei uusia tarpeettomia viivytyksiä enää tule ja että päätös uudesta pääjohtajasta tehdään mahdollisimman pian;
62. korostaa, että komissio voi OLAF-asetuksen 12 artiklan mukaisesti laatia luettelon vaaditut kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista vasta OLAFin valvontakomitean myönteisen lausunnon saatuaan, että valvontakomitealla on siis oltava mahdollisuus tarkastaa ja arvioida kaikki saapuneet hakemukset, ennen kuin komissio tältä pohjalta laatii luettelon soveltuvista hakijoista;
63. korostaa, että komissio nimittää OLAFin pääjohtajan yhteisymmärryksessä parlamentin ja neuvoston kanssa, eli asiasta on päästävä sopimukseen; muistuttaa, että nämä säännöt laadittiin, koska OLAFin pääjohtajan laajat valtuudet (tutkimusten aloittaminen ja päättäminen, tietojen välittäminen kansallisille oikeusviranomaisille) eivät rajoitu vain komission jäseniin ja virkamiehiin, vaan ulottuvat myös parlamenttiin, neuvostoon sekä yhteisön muihin toimielimiin ja laitoksiin;

¹ EUVL C 89 E, 14.4.2004, s. 153.

64. odottaa, että kyseiset toimielimet noudattavat OLAFin uudesta pääjohtajasta päättäessään sellaista puolueettomuutta, avoimuutta ja oikeudenmukaisuutta, että välttään edellisen nimityksen yhteydessä esiintyneiltä ilmiöiltä¹;

Tilintarkastustuomioistuimen kertomus ja lausunnot

65. odottaa, että kauan sitten luvattu tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus on käytettävissä ajoissa, niin että sen tuloksia voidaan käyttää apuna pääjohtajan virkaa hakeneiden kuulemisessa;
66. pyytää tilintarkastustuomioistuinta käsiteltävänä olevista lainsäädäntöehdotuksista EY:n perustamissopimuksen 280 artiklan nojalla antamissaan lausunnoissa ottamaan huomioon erityisesti,
- a) miten OLAFin riippumatonta tutkintatehtävää voidaan vahvistaa ja
 - b) voidaanko asiaankuuluvat OLAFin tutkintavaltuudet tiivistää yhteen ainoaan lainsäädäntötekstiin;

Edellisten vuosien huomautusten ja vaatimusten seuranta

67. vaatii OLAFia jatkamaan marraskuussa 2004 alkanutta vuoropuhelua siitä, mitä tietoja parlamentilla on oikeus saada, jotta löydetään keino parlamentin valvontavaltuuksien täyttämiseksi niin, että varmistetaan OLAFin tutkimusten luottamuksellisuus;
68. toteaa, että Eurostat-työryhmä käsitteli OLAFin kertomuskaudella 14 tapausta: neljä ulkoista ja kymmenen sisäistä tutkimusta, joista yhdeksän käsittely oli vielä kesken kesäkuussa 2004 – viisi tutkimustulosta on annettu edelleen Luxemburgin tai Ranskan lainvalvontaviranomaisille; odottaa komissiolta ja OLAFilta seurantaraporttia viimeistään 1. lokakuuta 2005;
69. toteaa, että oikeuden päätöksen mukaan komission Wienin edustustossa on ollut työsopimuksia, joilla on kierretty voimassa olevia työ- ja sosiaalioikeudellisia säännöksiä; tiedustelee, mihin tuloksiin OLAFin tutkimukset ovat johtaneet ja millaisiin toimiin komissio on ryhtynyt; kysyy lisäksi, mitä kustannuksia komissiolle on jo kertynyt siitä, että kyseiset työoikeudelliset oikeudenkäynnit on hävitty ja sosiaalimaksuja maksettu jälkikäteen; kysyy lisäksi, mitä lisäkustannuksia vielä voi syntyä;
70. ilmaisee tyytyväisyytensä eräissä jäsenvaltioissa tapahtuneeseen kehitykseen, kuten uusien säännösten antamiseen säännönvastaisuuksiin liittyvistä seuraamuksista;
71. panee merkille, että todennäköinen rahoituksen väärinkäyttö Leonardo da Vinci -ohjelmassa on tutkittu² ja asiakirjat on toimitettu Romanian lainvalvontaviranomaisille;

¹ Korostaa, että on vältettävä samaa tilannetta kuin vuonna 1999, jolloin menettelyn oikeudenmukaisuutta epäiltiin, ja yksi hakija veti hakemuksensa takaisin sen jälkeen, kun komission pääsihteeri oli etukäteen ilmaissut myönteisen mielipiteensä eräistä hakijoista.

² Katso edellä mainitun, 30. maaliskuuta 2004 annetun päätöslauselman 13 ja 14 kohta.

72. panee merkille, että elävien nautojen viennissä Libanoniin¹ on aikaisemmin käytetty väärin vientitukia ja että Saksa, Ranska ja Itävalta ovat tehneet päätökset takaisinperinnästä;
73. pahoittelee, että komissio ei ole vielääkään laatinut selvitystä, josta käy ilmi, mitä kansainvälisiä konsulttiyrityksiä komissio on työllistänyt suorien ja epäsuorien menojen alalla²; odottaa saavansa yleiskatsauksen 1. heinäkuuta 2005 mennessä;
74. muistuttaa komissiota, että sitä on kehoitettu esittämään parlamentille tiedonanto, jossa komissio tarkastelee, miten OLAF-tutkimuksissa käytettäville eri oikeudellisille välineille voitaisiin luoda yhteiset oikeudelliset puitteet³;
75. panee huolestuneena merkille tiedotusvälineissä esitetyt tiedot, joiden mukaan OLAF on todennut, että komission sisäinen huono hallinto Berlaymont-rakennuksen kunnostuksen yhteydessä on aiheuttanut jopa 180 miljoonan euron taloudelliset vahingot; kehottaa OLAFia selvittämään asiointilan; odottaa komissiolta 1. syyskuuta 2005 mennessä tietoa siitä, mihin toimiin komissio on OLAFin kertomuksen perusteella ryhtynyt;
76. on pettynyt siihen, että komissio ei ole reagoinut 21. huhtikuuta 2004 annetun varainhoitovuoden 2002 (komissio) vastuuvapauspäätöslauselman⁴ 123 kohtaan, jossa todetaan komission sallivan sen, että virheellisesti tai tarkoituksellisesti väärin ilmoitettuja tavaroita ei oteta huomioon passituksessa, jolloin takuuta ei voida hyödyntää eikä asiakirjoja tarvitse lähettää takaisin saapumismaahan EU:ssa, mikä vaikeuttaa petosten torjuntaa; kehottaa komissiota jälleen kerran lopettamaan kyseisen käytännön välittömästi ja ehdottamaan tullikoodeksin muuttamista vastaavasti;
77. katsoo, että talousarvion valvontavaliokunnan tehtävänä on seurata unionin menoja ja että sen olisi pystyttävä määrittämään, suoritetaanko maksut rahoitusasetuksen mukaisesti ja asetettujen poliittisten tavoitteiden mukaisesti; pyytää näin ollen, että puhemiehistö valtuuttaa valiokunnan lähettämään jäsenistään koostuvia pieniä valtuuskuntia selvitysmatkoille myös tapauksissa, joissa valtuuskunta joutuu matkustamaan unionin alueen ulkopuolelle asianmukaisesti perustelluista syistä;
- o
o o
78. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, yhteisöjen tuomioistuimelle, tilintarkastustuomioistuimelle, OLAFin valvontakomitealle ja OLAFille.

¹ Katso edellä mainitun, 30. maaliskuuta 2004 annetun päätöslauselman 23 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

² Katso edellä mainitun, 30. maaliskuuta 2004 annetun päätöslauselman 52 kohta.

³ Katso edellä mainitun, 30. maaliskuuta 2004 annetun päätöslauselman 41 kohta.

⁴ EUVL L 330, 4.11.2004, s. 82.